

Un perill que afecta tothom:

El ciberassetjament

Introducció

El desenvolupament de les tecnologies digitals al món audiovisual en aquests últims anys i la pròpia demanda dels usuaris ha comportat una progressiva ampliació i adaptació del treball de les associacions d'usuaris de mitjans audiovisuals.

OBJECTIUS

► Premiar la qualitat televisiva. ATAC organitza els premis Premis Zapping a la televisió, internet i videojocs de qualitat que, votats per l'audiència, són un instrument positiu per reconèixer els professionals que fan propostes de nivell.

► Crear opinió en la societat a favor de la qualitat audiovisual, de manera que els mitjans respectin els valors fonamentals sobre els quals es construeix una societat lliure i solidària.

► Exigir que es compleixi la llei i, si escau, que es cobreixin els buits legals existents de cara al control dels operadors.

► Promoure l'esperit crític entre els joves.

► Realitzar estudis i anàlisis de webs, pel·lícules, videojocs i programes de

televisió, de l'ús que fan els ciutadans dels mitjans audiovisuals, amb l'objectiu de contribuir a la millora dels continguts i la qualitat.

► Formar part d'organitzacions nacionals i internacionals amb finalitats semblants, per a sumar en la mobilització de la societat civil que exigeix els seus drets a internet.

► Col·laborar amb les autoritats públiques en el compliment de les seves responsabilitats sobre els operadors, tant públics com privats.

► Realitzar tot tipus d'activitats per a donar a conèixer el seu treball a la societat i contribuir al debat obert entorn a internet, així com ampliar la seva base d'associats, recaptar fons i mobilitzar la societat civil.

Edita: TAC

Associació de Consumidors de Mitjans Audiovisuals de Catalunya
www.taconline.net
info@taconline.net

Amb el suport de:

Ajuntament de
Barcelona

I. Què és el cyberassetjament

Hi ha moltes definicions per explicar de la forma més clara què és el cyberassetjament, però la més contundent és: agressió psicològica, sostinguda i repetida en el temps, perpetrada per un o diversos usuaris, utilitzant les tecnologies de la informació i la comunicació (TIC).

Una altra molt encertada és l'ús dels mitjans telemàtics (internet, telefonia mòbil i videojocs online principalment) per exercir l'assetjament psicològic entre menors.

També, simplement podem referir-nos com l'assetjament escolar a internet. Per desgràcia, les xarxes socials es poden convertir i es converteixen en un mitjà idoni per maltractar de forma psicològica altres persones: companys de classe, coneguts de l'institut o amics que hem fet a la xarxa.

Això és un problema de tota la societat, sense excepció.

CARACTERÍSTIQUES

1. Es dona entre menors, normalment companys de classe o de l'entorn escolar.
2. L'agressió ha de repetir-se en el temps. Hi ha d'haver una reiteració, ja que un fet puntual reprotxable, no es pot considerar ciberassetjament.
3. Pot mantenir-se durant les 24 hores del dia, ja que es pot accedir als dispositius electrònics on, quan i amb qui vulguis. A més, els caps de setmana, dies festius i períodes vacacionals no són un impediment. Així, el perjudici per la víctima pot ser considerablement més gran.
4. L'agressor no veu la reacció de la víctima, per tant, no es produeix la possible empatia presencial.
5. Normalment, la víctima i l'assetjador tenen contacte en el món físic.

6. Les formes d'assetjament són molt diverses i compten amb l'agreujant de que poden ser públiques, quedant a la vista d'altres usuaris i companys i amb la dificultat d'esborrar-ho.

7. Hi ha plataformes que permeten participar-hi de forma anònima i poden protegir l'assetjador, al no veure's identificat com a tal.

8. És freqüent que la víctima de ciberbullying també es vegi assetjada a la vida real.

9. Les primeres actuacions no sempre són produïdes amb la intenció de danyar. Pot ser per inconsciència.

10. El canal per agredir és molt divers: missatges privats per e-mail o instantanis, espais públics a internet, mitjançant els mòbils, les xarxes socials o les videoconsoles.

CONDUCTES HABITUALS

► Reenviament dels correus o missatges. El major impacte i la difusió són uns factors agreujants de la situació.

► Etiquetar fotografies amb comentaris amenaçadors o burles que comenten tercers persones.

► Publicació de fotos, vídeos o comentaris amb un clar objectiu d'humiliar la persona. També es poden reenviar a altres.

► Crear un perfil o espai fals en nom de la víctima on s'escriguin confessions o situacions falses per perjudicar la seva imatge.

► Crear un perfil o espai fals per guanyar-se la confiança de l'assetjat a fi d'obtenir quelcom per utilitzar-lo en contra seva i/o fer-li xantatge.

PROBLEMES RELACIONATS

1. Grooming:

► Estratègia per la qual un adult tracta de guanyar-se la confiança d'un menor amb intencions d'assetjament sexual, generalment fent-se passar per algú altre, ja sigui per obtenir material o forçar una trobada.

► Els assetjadors trien la seva víctima mitjançant fotografies publicades a internet i entren en contacte amb ella pel mateix mitjà.

► Les xarxes socials són una eina excel·lent per compartir imatges, comentar-les i posar-les en comú, però han de publicar-se sempre en un perfil tancat.

► Els amics i familiars han de ser els

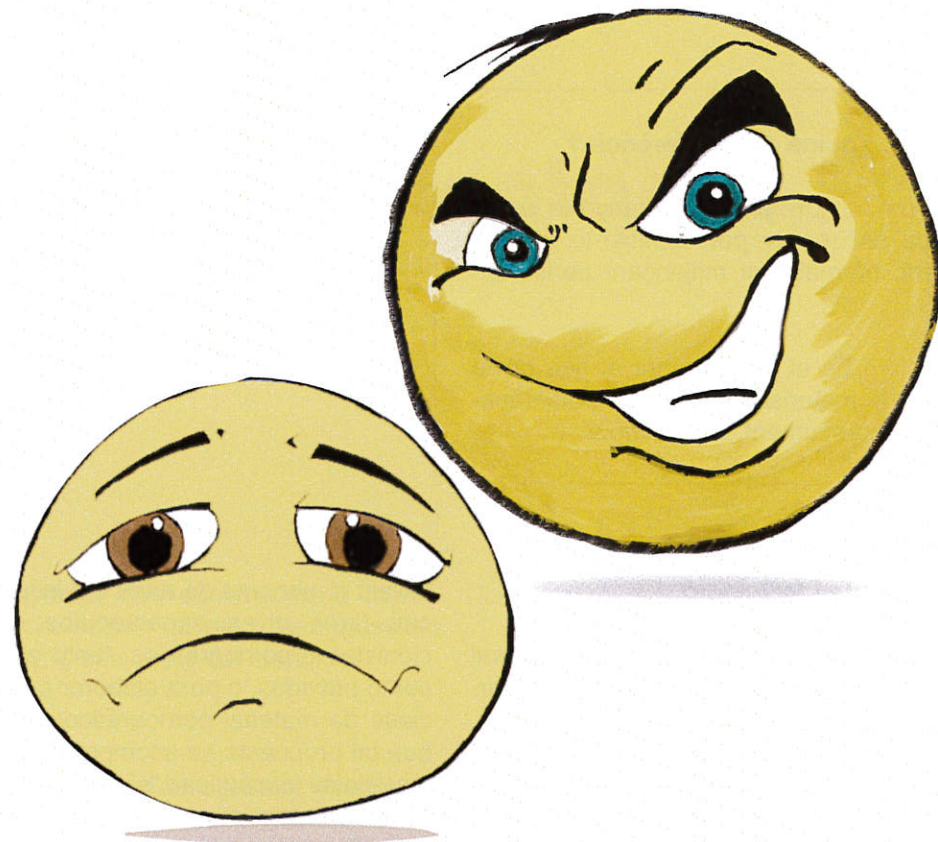
únics que tinguin accés a les fotos i vídeos de la vida privada dels menors.

► Per això, és important no acceptar gent que no es coneix en persona i no s'ha vist físicament.

► La webcam pot ser un altre canal utilitzat pels assetjadors. Mai ha d'usar-se amb persones desconegudes o que s'han conegut a un xat d'internet.

► Entre els enganys s'inclouen amenaces de persones que s'aprofiten del desconeixement del menor, utilitzant informació que poden obtenir de la xarxa o enviant arxius amb virus...

► Fer servir contrasenyes realment privades i complexes -amb lletres i xifres difícils de descodificar- que evitin l'accés fàcil a la nostra xarxa social.

2. Sexting:

► Enviament entre joves, a través dels mitjans electrònics, de missatges o fotografies sexualment explícites.

► L'ús de smartphones, amb càmeres fotogràfiques i connexió a internet que facilita la ràpida publicació o enviament, ha contribuït a que aquesta pràctica s'estengui.

► Si la persona que rep les imatges les utilitza per fer xantatge a l'altra i demanar-li coses sota l'amenaça de difondre-les, se'n diu "sextorsió".

► Quan una imatge o vídeo surt del teu telèfon mòbil, ja no tens cap control sobre ella.

► Pensar sempre dos cops abans d'enviar qualsevol informació comprometedora. És preferible no disposar de material d'aquest tipus per evitar qualsevol problema.

► Si mai arriba una foto o vídeo d'algun/a conegut/da, no el reenviïs, ja que podria tenir conseqüències greus per ambdós.

► Aquest material també pot ser utilitzat com objecte de burles i ser origen del ciberrassetament.

Però...¿quina és la diferència?

Grooming: Un adult es guanya la confiança del menor per assetjar-lo sexualment, normalment mitjançant perfils falsos

Sexting: És el propi menor el que envia fotos o material sexual seu voluntàriament, normalment amb el mòbil

Què diu la Llei?

L'última modificació del Codi Penal Espanyol va incloure variacions importants relatives al ciberdelicte.

► Serà delicte "Descubrir y revelar secretos: acceso sin autorización vulnerando las medidas de seguridad a datos o programas informáticos contenidos en un sistema o en parte de él."

► L'article 183 bis tipifica com delicte el grooming quan hi ha contacte físic amb menors de 13 anys:

"El que a través de internet, del teléfono o de cualquier otra tecnología de la información y la comunicación contacte con un menor de trece años y proponga concertar un encuentro con el mismo a fin de cometer cualquiera de los delitos descritos en los artículos 178 [atentar contra la libertad sexual de otra persona, utilizando violencia o intimidación] a 183 [atentar contra la indemnidad sexual de un menor de trece años] y 189 [captar o

utilizar a menores de edad o a incapaces con fines o en espectáculos exhibicionistas o pornográficos, tanto públicos como privados, o para elaborar cualquier clase de material pornográfico], siempre que tal propuesta se acompañe de actos materiales encaminados al acercamiento, será castigado con la pena de uno a tres años de prisión o multa de doce a veinticuatro meses, sin perjuicio de las penas correspondientes a los delitos en su caso cometidos.

Las penas se impondrán en su mitad superior cuando el acercamiento se obtenga mediante coacción, intimidación o engaño".

► Ja hi ha hagut nombroses denúncies per ciberassetjament. Les conseqüències per l'assetjador varien en funció de si hi ha amenaces, coaccions, injúries o calúmnies.

► Si l'assetjador és menor i, per tant, exclòs de responsabilitat penal, la pena és de caràcter sancionador o educatiu.

2. Com detectar-ho a temps?

Cal recordar que sempre és la nostra obligació actuar davant d'una possible vulneració dels drets del menor.

PARES

A diferència de l'assetjament escolar, el ciberassetjament es produeix en horari no lectiu i fora de l'aula. A més, el menor sempre tendirà a ocultar l'agressió, per això és molt difícil el seu diagnòstic.

Claus per detectar:

- Canvi de conducta. Ocultar els seus sentiments i no parlar de res que tingui a veure amb les TIC.
- Rebuig a assistir a l'escola.
- Baix rendiment escolar.
- Estrès, ansietat, retraïment i falta de confiança en si mateix.
- Agressivitat amb els germans o amics sense motiu aparent. Aïllament.

► Desinterès per l'ordinador.

► Insomni, malsons, pèrdua de gana

► Plorar o deprimir-se.

PROFESSORS

Encara que l'assetjament pot continuar a casa, no és estrany que la víctima també el pateixi a l'escola. Els indicadors de risc són:

- Canvis d'humor sobtats i sense causa aparent, actituds poc assertives o passives.
- Tenir constància que els pares no supervisen allò que consulta a internet.
- Baix rendiment escolar.
- No voler participar en activitats on hi hagi un accés a internet.
- Tendència a l'aïllament i a la baixa autoestima.

Cóm es comporta un possible agressor a l'escola?:

Al col·legi, és possible identificar millor el perfil de l'agressor que no pas el de la víctima, i més quan aquesta tendeix a ocultar la seva angoixa. Segons David Cortejoso, psicòleg especialista en riscos de les TIC, els trets característics d'un assetjador solen ser:

- ▶ Manca de respecte a professors i pares.
- ▶ Actituds d'agressivitat i prepotència.
- ▶ Considera el pitjor dels càstigs estar sense mòbil i ordinador.
- ▶ Haver practicat el bullying o assetjament escolar tradicional.
- ▶ Tenir baixa tolerància a la frustració.
- ▶ Considerar la humiliació i el maltractament com una cosa graciosa i justificada.
- ▶ No vol participar en activitats cooperatives, ni tampoc en aquelles on no pugui tenir accés a internet i / o al mòbil.

Es necessari remarcar que el nen assetjador no té perquè ser violent. La violència implica poc autocontrol i molta impulsivitat, no obstant, l'assetjador pot saber quan utilitzar-la i com.

3. Com actuar?

ALUMNES

Si algun cop has rebut algun comentari danyí i no has sabut què fer, aquí et proposem varies solucions:

- ▶ Assegura't que el comentari és puntual i no té continuïtat. Pregunta els teus amics i soluciona cara a cara el problema.
- ▶ En el cas que no sigui suficient, explica als teus pares el que passa.
- ▶ No contestis cap correu que sigui amenaçador o contingui insults.
- ▶ Abandona la connexió si no controles la situació.
- ▶ No facilitis cap dada personal per protegir la teva intimitat.
- ▶ Si hi ha quelcom ofensiu publicat sobre tu, pots dirigir-te al web o on s'hagi publicat per a què ho retirin.

▶ Guarda les proves de l'assetjament fent captures de pantalla.

▶ Si l'assetjament és continuat i no es troba cap altre solució per frenar-ho, cal fer una denúncia. Hi ha especialistes que t'ajudaran.

PARES

▶ Intentar identificar l'agressor, la gravetat de l'assetjament i com ha afectat el fill.

▶ Es pot demanar ajuda informàtica per detectar des de quina IP s'envien el missatges. Si és a través del mòbil, és possible localitzar l'emissor.

▶ Guardar totes les proves. Fes còpia de seguretat.

▶ Notificar la ciberagressió al proveïdor del servei d'internet i a l'operador de telefonia mòbil contractat per bloquejar les trucades entrants de determinats telèfons.

► Informar al centre educatiu de la situació. Es pot rebre assessorament del psicòleg de l'escola i, si el cas és greu, denunciar-ho a la policia.

► Demanar al fill que canviï el compte de correu electrònic, ja que és una de les modalitats més utilitzades.

► Donar suport moral al fill. És molt important que es senti protegit i recolzat.

► Parlar amb ells de la importància de navegar amb seny: sense donar dades personals, no acceptar cap desconegut o penjar fotografies i/o vídeos comprometedors.

PROFESSORS

És important que des de molt petits, tant l'escola com la família eduquin els menors en el bon ús de les TIC. Han de conèixer com protegir-se i construir una correcta identitat digital, basant-se en unes regles de conducta ètiques i legals.

Si sabem més sobre els nostres drets i deures a la xarxa, allò que és delictiu i el que no, serem capaços de solucionar amb més eficàcia totes les possibles infraccions i, segons la gravetat, denunciar-ho a temps.

Oferim un pla preventiu i d'actuació per a que les escoles tinguin un referent a l'hora d'actuar:

1. Formar un equip de valoració on participi la direcció del centre, l'orientador, els tutors del alumnat implicat i la persona responsable de tota l'àrea tecnològica.

2. Entrevistar per separat a totes les persones implicades: víctimes, agressors i famílies. Els companys poden ser cridats com a testimonis:

► Ensenyar que xivar-se és molt diferent a denunciar un fet greu que pot ocasionar danys. És la nostra responsabilitat notificar fets il·legals.

Tres possibles resultats:

1. Si és clarament un delicte, el tema passa a mans de la policia nacional.

2. Si tenim dubtes, sol·licitarem consell a la Brigada d'Investigació Tecnològica de la Policia, als Mossos d'Esquadra, a l'Agència Espanyola de Protecció de dades i a Protégeles.

3. Si no hi ha delicte, és convenient arribar a una solució amistosa.

Per tenir en compte:

Si el delicte té com a protagonistes dos alumnes de diferents centres educatius, es pot seguir el mateix procediment, però amb la translació de tota la informació als responsables de l'altre col·legi implicat.

4. Mesures per a la prevenció. Recursos.

La prevenció a l'àmbit de les TIC és fonamental, i més quan hem d'educar els menors en el seu ús. Les xarxes socials i el correu electrònic són eines bàsiques per ells i han de saber potenciar les seves virtuts.

La prevenció comença amb l'educació, per això, el treball conjunt de la família i professors és imprescindible.

Estratègies a seguir:

1. Bona comunicació: tindre la confiança per parlar de qualsevol tema sense temor a la represàlia.
2. Inculcar el valor del respecte: ensenyar que ningú és més que ningú, sense importar el seu color, creences o posició social.
3. Transmetre valors: mostrar que cada acció té les seves conseqüències, bones o dolentes, que sempre afecten a terceres persones. En alguns casos, la con-

seqüència és penal.

4. Autocontrol: és important no respondre mai les ofenses de l'assetjador.
5. Limitar horaris: els pares han d'establir un horari que cal complir per evitar la dependència.
6. Definir un criteri d'edat: a quina edat pot tenir mòbil el meu fill? Quins són els webs/xarxes/perfils amb continguts apropiats per a ell?
7. L'ordinador en un lloc comú de la casa, mai a les habitacions.
8. Prevenir la protecció de dades: no penjar informació molt personal ni donar-la a desconeguts. Restringir-ne l'accés.
9. Tampoc és convenient acceptar un estrany com amic.
10. Instal·lar antivirus i un control parental.

Recomanacions per als menors:

- Comunica't amb les persones que coneixis sobre dubtes que tinguis o si pateixes ciberbullying.
- No contestis missatges negatius, parla amb la teva família, al proveïdor del servei on s'ha penjat el comentari o a la policia. Guarda les proves.
- Bloqueja l'accés de les persones desconegudes a la teva informació personal.
- Si saps d'algú que pateix ciberassetjament, avisa a un adult. Mai et callis.
- Pensa dues vegades abans de penjar vídeos, fotografies o missatges i amb qui les comparteixes. La informació pot ser utilitzada en la teva contra.
- No quedis amb desconeguts ni acceptis les seves peticions.
- Suprimeix contactes que no coneixis bé del tot.

5. la premsa es fa ressò

El 'ciberbullying' afecta més les noies que els nois

El 13% dels adolescents espanyols de 14 a 17 anys ha patit aquest tipus d'assetjament

EFE. Barcelona | Actualitzada el 05/02/2013 18:07

★ El recomano 0 0 Comentarís

A⁺ A⁻

L'assetjament a través d'Internet, que es coneix com a 'ciberbullying' és un fenomen que afecta més a noies que a nois. Així s'ha explicat en el II Congrés estatal 'Jove i en Xarxa, que ha reunit avui a Madrid a adolescents i experts en seguretat 'online' amb motiu del Dia d'Internet Segur.

Segons el president de l'associació Protégeles, Guillermo Cánovas, aquest tipus d'assetjament es produeix més entre dones perquè són més actives en les xarxes socials.

"Les noies tenen molta més inquietud per les relacions personals i per la comunicació que els nois, que s'interessen més per pràctiques que tenen una recompensa immediata, com els videojocs", ha explicat.

El 13,3% dels menors espanyols d'entre 14 i 17 anys ha patit aquest tipus d'experiències, segons un estudi realitzat per diverses universitats europees i Protégeles.

Noelia, una jove de 15 anys, ha investigat el 'ciberbullying' a la seva escola i ha arribat a la conclusió que es produeix per avoriment i perquè l'accés a internet facilita aquest tipus d'assetjament.

Els insults i els missatges ofensius són les agressions més freqüents i en moltes ocasions es reproduïen de forma física, segons Noelia.

Els assetjats reproduïen aquest comportament

D'altra banda, el 47,8% dels adolescents europeus víctimes d'assetjament reproduïen aquest comportament, la qual cosa significa que aquests joves "estan assumint el maltractament com a forma de relació vàlida", ha afirmat Cánovas, que considera l'entorn familiar com un dels factors més determinants.

Tant l'adolescent com Cánovas han coincidit que la conscienciació del professorat i l'educació en els centres han millorat respecte a anys anteriors i que hi ha una tendència clara a no acceptar el ciberassetjament.

El 5 de febrer se celebra el Dia d'Internet Segur, una data en què la indústria tecnològica i de les telecomunicacions, associacions sense ànim de lucre i institucions governamentals s'alien amb l'objectiu de conscienciar sobre la necessitat de fer un ús segur i responsable de la xarxa.

En aquesta edició, marcada pel creixent ús d'internet mòbil, el lema és "connecta't i respecta".

Google ha assegurat que cada dia identifica més de 10.000 pàgines web insegures i alerta d'enllaços sospitosos en més de 14 milions de recerques.

Una enquesta de Microsoft revela, per la seva part, que el 84% dels internautes espanyols no es protegeix prou en navegar per la xarxa.

La companyia tecnològica de Redmond (Estats Units) ha recalcat que els usuaris segueixen enfrontant-se a riscos que poden evitar-se amb "accions senzilles" com són l'actualització de programari, l'ús d'antivirus o la protecció de dispositius amb contrasenyes.

Aquesta mateixa enquesta llança que només el 16% dels usuaris consultats posa en marxa mesures preventives per protegir les seves dades.

L'empresa de seguretat Panda ha recordat que tota la informació que es comparteix a Internet deixa d'estar sota el control de l'usuari i, per tant, cal anar amb compte no només amb el contingut publicat, sinó amb qui en té accés.

Per la seva banda, Norton ha alertat que el ciberassetjament "s'està convertint en un problema seriós" i ha incidit en la necessitat que els pares dialoguin amb els seus fills sobre bones pràctiques a la xarxa.

Font: Diari ARA

Edita: TAC

Associació de Consumidors de Mitjans Audiovisuals de Catalunya

Novembre de 2013

Un perill que afecta tothom: el cyberassetjament

www.taonline.net - info@taonline.net

Amb el suport de:

